

Socialni in
kulturni kapital

DVIG SOCIALNEGA IN KULTURNEGA KAPITALA V LOKALNIH SKUPNOSTIH ZA RAZVOJ ENAKIH MOŽNOSTI IN SPODBUJANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI

V šolskem letu 2014-2015 smo preko Šole za ravnatelje vključeni v projekt SKK. V mreži smo skupaj z OŠ Fokovci (nosilka dejavnosti), DOŠ II Lendava in Biotehniško šolo Rakičan.

Načrtovali smo naslednje dejavnosti (vsaka šola si jih izbira sama):

1. Priprava delavnic aranžiranja in kuharskih delavnic kot oblika sodelovanja šol v mreži in oblika sodelovanja s starši in starimi starši ter priprava skupnih kulturnih prireditev ali bazarja izdelkov, na katerem se bodo zbirala sredstva za socialno šibkejšo sošolce.
2. Priprava novih idej za trženje na področju turizma v obliki projektnih nalog in priprava raznih delavnic za učence (medvrstniško sodelovanje v okviru mreže) in starše na področju ekološkega kmetovanja in zeliščarstva v povezavi z lokalno skupnostjo - ekološke kmetije, socialna kmetija.
3. Prostovoljci na šoli nudijo učno pomoč mlajšim učencem in za starejše občane pripravljajo izobraževanja v okviru projekta Simbioza in Simbioza giba; za učno šibkejšo učence in učence s slabo samopodobo se izvaja učna pomoč z uporabo lutke in z uporabo različnih, njim prilagojenih učnih stilov.
4. Z uporabo starih predmetov ter v povezavi s starši, ki tako predstavijo svoj poklic, učenci uredijo svoj kotiček na šoli ali izdelajo nove uporabne predmete - nova oblačila, modne dodatke, igrače; kompostirajo; zbirajo stara oblačila, papir, zamaške in sodelujejo v humanitarnih akcijah.
5. Učenci sodelujejo v projektih, tudi v fazi načrtovanja, ki združujejo različne oblike umetnosti in vključujejo tudi druge deležnike, ki sodelujejo v projektu (partnerske šole ali lokalno skupnost).
6. Priprava in izvedba športnih dejavnosti v povezavi z lokalnimi skupnostmi in drugimi šolami (olimpijade, pohodi).
7. Učenci spoznavajo naravno in kulturno dediščino svoje okolice preko različnih predstavitev, ki jih izvajajo društva ali naravovarstveniki, in jo dokumentirajo v sliki/besedi/prikazu.

Rezultati, ki jih pričakujemo:

1. Kvalitetno in kreativno druženje različnih generacij in izmenjava izkušenj in idej, tako na ravni šola-starši kot tudi v okviru partnerskih šol; izdelava aranžmajev in organizacija in izvedba bazarja/kulturne prireditve;
2. mladi spoznavajo trenutno stanje turistične ponudbe v svoji okolici in iščejo možnosti za njen razvoj ter pripravijo projektne naloge, z izvedbo delavnic in predavanj (zeliščarstvo/ekološko kmetovanje/ predelava hrane), namenjenih širši lokalni skupnosti, svoje ideje širijo tudi navzven z namenom povezovanja za skupno dobro;

Socialni in kulturni kapital

3. boljši učni uspeh in samopodoba učencev ter lažje vključevanje ranljive skupine učencev v skupnost; poučevanje e-pismenosti starejših in večje razumevanje med generacijami;
4. praktično se seznanijo z možnostmi ponovne uporabe odpadnih stvari - in s vključevanjem ostalih deležnikov (npr. staršev, obrtnikov) v projekt ter z vključevanjem v humanitarne akcije razvijajo čut za družbeno odgovornost in varovanje okolja;
5. povezovanje in sodelovanje z ostalimi nepartnerskimi šolami in gradnja medsebojnih odnosov;
6. razvijanje kreativnosti in izvedba predstav; s sodelovanjem in vključevanjem v državna praznovanja, pa tudi razvijanje državljske zavesti;
7. filmčki/zloženke/slike/fotografije/delavnice naravne in kulturne dediščine v svoji okolici.

O izvedenih dejavnostih bomo sproti poročali na spletni strani šole.

Kaj je SKK?

KULTURNI KAPITAL

- **KK pomeni imeti in obvladovati vzorce prevladujoče kulture neke družbe.**
- Je zbir demografskih značilnosti in zdravja posameznika.
- **Nanaša se na posedovanje znanja, veščin, poznavanje norm in vrednot ter stopnjo motivacije posameznika (primarna socializacija, stopnja izobrazbe).**
- Udejanja se preko izobrazbene ravni staršev, velikosti naselja in kulturnih dejavnosti.

SOCIALNI KAPITAL

- Količina in pomembnost socialnih stikov (odnosov) v okolju v katerem živimo in delamo. (Tennent, Lee idr. 2005)
- Odnosi in mreže temelječi na zaupanju in vzajemnosti, skupnih vrednotah in normah. (Falk, Kilpatrick 2000 v Killpatrick, Johns, Mulford 2010, 113)
- SK sestavljajo socialne mreže s skupnimi pravili, vrednotami in dogovori, ki spodbujajo sodelovanje znotraj skupin in med njimi. (OECD 2001)

Socialni in kulturni kapital posameznika je bogastvo, ki izvira iz sodelovanja in vpetosti v socialne vezi in mreže. Povečuje občutek pripadnosti, zaupanja in solidarnosti ter omogoča razvoj posameznika in skupnosti.

Socialni in
kulturni kapital

VPLIV NA DRUŽBENO BLAGINJO

- Ekonomska/gospodarska rast (prihodek, zaposlenost);
- boljše zdravje ljudi (manj psihičnih težav, hitrejše okrevanje, manj kajenja, daljše življenje);
- višja kakovost življenja v družbi;
- več priložnosti in izbir;
- Izobraževanje: višji dosežki, večja vključenost;
- zmanjšanje kriminala, večja varnost.

VPLIV NA OSEBNO BLAGINJO

- **Splošen občutek zadovoljstva** (zdravje, služba, prihodek, bivališče, prosti čas, okolje);
- **prevladujoča čustva, občutki** (pozitivna ali negativna);
- **občutek kompetentnosti**: avtonomija, cilji, učenje, občutek smisla, odpornost, prožnost, dobra samopodoba, socialna vključenost - dobri odnosi, zaupanje in pripadanje, sočutje, altruizem, pozitivno delovanje.

SMERNICE EU

- Enake in enakopravne **možnosti** za vse učence in učenke.
- Doseganje višjih **dosežkov** učenk in učencev ne glede na SES, etnično pripadnost ali spol. (Lizbonska strategija, Strategija EU 2020)
- **Okolje** bolj vpliva na tiste učence, ki so ekonomsko in družbeno prikrajšani! (OECD 2013, 231)
- Vprašanje **pravičnosti**:
- ✓ Šole in vrtci ne uspejo odpraviti neenakosti, ampak jih ohranjajo in krepijo (Bourdieu).
- ✓ V bolj pravični družbi je posameznikov učni uspeh manj odvisen od njegovega izvora!

DEJAVNIKI TVEGANJA

- **Revščina** - pod pragom tveganja revščine v RS 2011: 13,6 % oseb = 273.000 oseb (nizki dohodki, brezposelnost, enostarševstvo, več otrok);
- **družbeni sloj, socialna izključenost** - RS: 5,7 % ali 113.000 oseb;
- **okolje** v katerem otrok živi;
- **družina**.

Socialni in
kulturni kapital

SKK IN UČNI DOSEŽKI

- Dokazane korelacije med SKK in učnimi dosežki.
- Če si skupnosti delijo znanje, vrednote in ravnanje, lahko šole izgrajujejo SKK otrok, tudi tistih, ki imajo nizkega.
- Višji kot je SKK otrok, močnejši je njihov občutek povezanosti s skupnostjo, boljši je njihov občutek blagostanja, večja je verjetnost, da bodo v šoli uspešni in bodo v njej vztrajali.

DEJAVNOSTI, KI SPODBUJAJO DVIG SKK

- Zgodnja vključenost otrok;
- kakovost dela v vrtcu in šoli;
- komunikacija in branje ter bralna pismenost;
- vzdušje, odnosi, kultura;
- pestre obšolske dejavnosti;
- učna pomoč ranljivim posameznikom;
- ustvarjanje **kulture**, ki vidi starše kot so-učitelje;
- zagotavljanje **virov**, ki spodbujajo učinkovito starševstvo, priložnosti za oblikovanje podpornih skupin in socialnih mrež;
- izvajanje **dejavnosti** za aktivno vključenost staršev, izgradnja njihovega samozaupanja, da zmorejo pomagati svojim otrokom;
- zagotavljanje izobraževalnih dejavnosti;
- zagotavljanje **podpore** (svetovanje) staršem, pomoč;
- več sodelovanja preko **participacije**, kot preko posvetovanja (svet šole, svet staršev);
- sistematično **spremljanje** zaznave staršev, zagotavljanje povratne informacije od staršev, vključevanje v izboljšave;
- analiza potreb skupnosti;
- šola kot središče kraja;
- skupno življenje, spoštovanje, medsebojna pomoč, občutek enakosti;
- skupni projekti (kultura, zdravo življenje, igrišče, vrtovi);
- veliko število nevladnih organizacij in oseb, vključenih vanje;
- socialno podjetništvo;
- bralna pismenost;
- učenje: izmenjave, študijski obiski, IKT zmožnosti, osebna učinkovitost, samostojnost, usposabljanje mladih za vodenje, coaching za osebni razvoj (pari);
- vključevanje spoštovanih oseb.

**Socialni in
kulturni kapital**

4 KRITERIJI USPEŠNOSTI DEJAVNOSTI

1. Pozitiven vpliv dejavnosti na SKK otrok;
2. jasnost opredelitve dejavnosti: za koga, kdo, kako, kje, kdaj ...;
3. kakovost evalvacije: metode, instrumenti, podatki, dokazi;
4. pripravljenost sistema: integriranje dejavnosti v širše okolje.

Za vsako Vašo pobudo in mnenje, bomo iskreno hvaležni.

Suzana Škodnik